

The Interactive Effects of Task and Ego Orientation on Athlete Anger in Contact Team Sports

Temaslı Takım Sporlarında Görev ve Ego Yönelimi Etkileşiminin Sporcu Öfkesi Üzerindeki Etkisi

Yasin Altın^{1,2,*}

*Correspondence:

Yasin Altın
Sivas Cumhuriyet University
Faculty of Sport Sciences
yasinaltin@cumhuriyet.edu.tr
Orcid: 0000-0002-5854-8007

¹Sivas Cumhuriyet University,
Faculty of Sport Sciences
Orcid: 0000-0002-5854-8007

²Ankara University, Institute of
Educational Sciences

<https://doi.org/10.5281/zenodo.18880386>

Received / Gönderim: 22.10.2025

Accepted / Kabul: 23.02.2026

Published / Yayın: 28.02.2026

Volume 3, Issue 1, February, 2026

Cilt 3, Sayı 1, Şubat, 2026

Abstract

The purpose of this study was to examine the direct and interaction effects of motivational orientations (task and ego orientation) on anger among individuals participating in contact team sports and to determine differences in anger levels according to goal orientation profiles. This basic research was conducted using a quantitative approach and a correlational research design. Grounded in the cognitive-behavioral theory and achievement goal theory, the study aimed to reveal how task and ego orientations influence anger responses and to explore the interactive nature of this relationship. The study group consisted of 498 athletes (277 males, 218 females; $M_{age} = 23.78$, $SD_{age} = 3.06$) who actively participated in football, basketball, handball, and futsal in the provinces of Sivas, Ankara, and Kayseri, the majority of whom competed at the amateur level (97.59%). Data were collected using a personal information form, the task and ego orientation in sport questionnaire, and the anger in sport subscale. Analyses were performed using R (4.5.1). After assumption testing, research hypotheses were tested with data from 480 participants using latent variable moderated structural equation modeling and one-way analysis of variance. The findings indicated that task orientation had a significant negative and moderate effect on anger ($\beta = -0.42$, $z = -6.61$, $p < .001$), whereas ego orientation had a significant positive and strong effect ($\beta = 0.87$, $z = 9.41$, $p < .001$). The interaction between Task x Ego orientation was negative and moderate in magnitude ($\beta = -0.13$, $z = -2.53$, $p = .011$). Significant differences were found in mean anger scores across goal orientation profiles, $F_{(3, 476)} = 44.17$, $p < .001$, partial $\eta^2 = .218$. According to the Tukey HSD post hoc test, the highest anger levels were observed in the high ego-low task group, whereas the lowest anger levels were found in the low ego-high task group. In conclusion, task orientation was found to have a mitigating effect on anger, whereas ego orientation increased anger levels among contact team athletes. The interaction between the two orientations played a significant role in predicting anger. These findings suggest that task orientation may serve as a protective psychological factor that supports anger regulation in athletes.

Keywords Goal Orientation, Competition, Athlete Anger, Structural Equation Modeling.

Öz

Bu araştırmanın amacı, temaslı takım sporlarına katılan bireylerde motivasyonel eğilimlerin (görev ve ego yönelimi) öfke duygusu üzerindeki doğrudan ve etkileşim etkilerini incelemek ve hedef yönelimi profillerine göre öfke düzeylerindeki farklılıkları belirlemektir. Temel araştırma niteliğinde olan bu çalışma, nicel bir yaklaşımla ve ilişkisel araştırma deseniyle yürütülmüştür. Araştırma, bilişsel-davranışçı kuram ve başarı hedef kuramı çerçevesinde yapılandırılarak, görev ve ego yönelimlerinin öfke tepkilerini nasıl etkilediğini ve bu ilişkinin etkileşimsel yönünü ortaya koymayı amaçlamıştır. Çalışma grubunu Sivas, Ankara ve Kayseri illerinde aktif olarak futbol, basketbol, hentbol ve futsal branşlarında yer alan, çoğunluğu amatör düzeyde (%97.59) olan 498 sporcu oluşturmuştur (277 erkek, 218 kadın; Yaş Ort. = 23.78, SS = 3.06). Veriler, kişisel bilgi formu, sporda görev ve ego yönelimi ölçeği ile sporda öfke alt ölçeği kullanılarak toplanmış; analizler R (4.5.1) programı aracılığıyla gerçekleştirilmiştir. Varsayımsal incelemeler gerçekleştirildikten sonra araştırma hipotezleri 480 katılımcı verilerine dayalı olarak gizil değişkenlerle moderatörlü yapısal eşitlik modellemesi ve tek yönlü varyans analizi ile test edilmiştir. Bulgular, görev yöneliminin öfke üzerinde negatif yönlü ve orta düzeyde ($\beta = -0.42$, $z = -6.61$ ve $p < .001$), ego yöneliminin ise pozitif yönlü ve yüksek düzeyde ($\beta = 0.87$, $z = 9.41$ ve $p < .001$) anlamlı etkisinin olduğunu göstermiştir. Görev x Ego yönelimi etkileşimi negatif yönlü ve orta düzeyde anlamlı bulunmuştur ($\beta = -0.13$, $z = -2.53$ ve $p = .011$). Hedef yönelimi profillerine göre öfke puan ortalamaları arasında anlamlı farklar belirlenmiş ($F_{(3, 476)} = 44.17$ ve $p < .001$, Kısmi $\eta^2 = .218$); TukeyHSD devam testi sonuçlarına göre en yüksek öfke düzeyi yüksek ego-düşük görev grubunda, en düşük öfke düzeyi ise düşük ego-yüksek görev grubunda gözlenmiştir. Sonuç olarak, temaslı takım sporcularında görev yöneliminin öfke düzeyini azaltıcı, ego yöneliminin ise artırıcı bir etkisinin olduğu; bu iki yönelimin etkileşiminin öfke üzerinde anlamlı bir rol oynadığı belirlenmiştir. Bulgular, görev yöneliminin sporcuların öfke kontrolünü destekleyen koruyucu bir psikolojik faktör olabileceğini göstermektedir.

Anahtar Kelimeler Hedef Yönelimi, Rekabet, Sporcu Öfkesi, Yapısal Eşitlik Modellemesi.

<https://www.ijoss.org/Archive/v3-i1/ijoss-Volume3-issue1-11.pdf>

Giriş

Kazanmanın ve kaybetmenin saniyelere bağlı olduğu sahalarda, futbol, basketbol ve hentbol gibi temaslı takım sporları, oyuncuların hem fiziksel hem de duygusal sınırlarını test eder. İtme, tutma ve çarpışma gibi fiziksel temasın yoğun olduğu bu rekabet ortamı, sporcuların öfke gibi duygusal tepkilerini tetikler. Sporcuların motivasyonel eğilimleri, duygusal tepkilerini şekillendirebilir; yüksek rekabet ile fiziksel temasın yoğun olduğu ortamlar, öfke patlamalarının artmasına zemin hazırlayabilir (Cervelló vd., 2007; Sage vd., 2006). Öfke, spor performansını ve takım içi uyumu doğrudan etkileyebileceği için sporcularda bu duyguyu anlamak ve motivasyonel eğilimlerle ilişkisini incelemek, hem bireysel hem de takım performansının sürdürülebilirliği açısından kritik öneme sahiptir (Castro-Sánchez vd., 2019; Mercader-Rubio vd., 2022).

Mevcut çalışmada, temaslı takım sporlarındaki sporcuların öfke duygusunu anlamak için motivasyonel eğilimleri ele alınmıştır. Bilişsel-Davranışçı Kurama göre (Deffenbacher, 1999, 2011) öfke duygusu ve Başarı Hedefi Kuramına göre (Duda, 2004; Nicholls, 1989) motivasyonel eğilimler incelenmiştir. Bilişsel-Davranışçı yaklaşımda öfke, insan deneyiminin doğal bir parçası olarak görülür; bir dizi tetikleyici olay, kişinin ön öfke durumu, bilişsel değerlendirmeler ve davranışsal tepkilerin etkileşimiyle ortaya çıkar. Temaslı takım sporlarında hem müsabaka esnasındaki oyun içi tetikleyiciler hem de psikolojik durumlar, öfkenin ortaya çıkmasında kritik bir rol üstlenir. Örneğin, sert müdahaleler, fauller veya haksız hakem kararları tetikleyici bir olay olarak öfkeyi başlatabilir. Bu süreç, kişinin o andaki duygusal ve bilişsel hazırlığını ifade eden ön öfke ile şekillere kişinin öfkeye yatkınlığını belirler (Nolen-Hoeksema, 2003). Bu aşamada, Başarı Hedefi Kuramına göre tanımlanmış görev ve ego yönelimleri devreye girer. Sporcunun başarıyı nasıl tanımladığına bağlı ortaya çıkan eğilimsel motivasyon türlerinin, öfkenin şiddetini ve doğasını belirlemesi muhtemeldir.

Görev yönelimi, sporcuların kendi yeterliliklerini geliştirmeye, çaba göstermeye ve öğrenmeye odaklanmalarını sağlar (Nicholls, 1989; Duda, 2004). Bu özelliği yüksek olan sporcular, psikolojik becerilerini daha fazla kullandıkları için stres ve olumsuz duyguları yönetmede daha başarılıdır (Harwood vd., 2004). Görev yönelimi, sporcuların olumlu duyguları deneyimlemesine yardımcı olabileceği gibi olumsuz duygularının azalmasına da katkı sağlayabilir (Dewar ve Kavussanu, 2012). Görev yönelimli sporcular, sporu kişisel gelişim ve beceri kazanımı için bir alan olarak görür, başkalarına zarar verecek davranışlardan kaçınır ve olumlu duygusal tepkiler sergiler (Cervelló vd., 2007; Sage vd., 2006; Haralabos vd., 2016). Ego yönelimi ise sporcuların başarıyı başkalarına üstünlük sağlama üzerinden değerlendirmesine; kazanma, ödül ile statüye odaklanmalarına yol açar. Bu durum sporcuların sportmenlik ve takım değerlerine karşı duyarlılığını azaltabilir (Bovolon vd., 2024; Özkurt, 2023). Ego yönelimi yüksek olduğunda, sporcuların çabaları daha çok dışsal değerlendirmelere ve performans karşılaştırmalarına dayandığı için olumsuz duygular daha yoğun yaşanabilir (Harwood vd., 2004). Dewar ve Kavussanu (2012) düşük performans veya mağlubiyet durumunda ego yönelimli sporcuların daha fazla olumsuz duygular deneyimlediğini vurgulamıştır. Ayrıca ego yönelimi, yüksek performans iklimi algısıyla birleştiğinde antisosyal davranışları güçlendirir ve prososyal davranışları azaltır (Kavussanu, 2006). Ego yönelimiyle güçlü bağlantısı olan performans iklimi, sporcuların saldırganlığı meşrulaştırma eğilimleriyle ilişkilidir (Miller vd., 2005). Başarısızlıktan ve çaba göstermekten kaçınma hedefleri de olumsuz duyguları artırabilir (Bross vd., 2024). Özellikle, temaslı takım sporlarında, yoğun fiziksel temas ve rekabet ortamı ego yönelimli eğilimleri pekiştirebilir ve sporcuların öfke tepkilerini artırabilir (Bovolon vd., 2024; Maxwell ve Moores, 2007; Sofia ve Cruz, 2017).

Görev ve ego yönelimi, duygularla doğrudan ilişkili olabileceği gibi bu yönelim biçimlerinin etkileşimleri de davranış ve duygusal tepkileri belirlemede önemli olabilir. Araştırmalarda, görev ve ego yöneliminin etkileşimini de dikkate alınmıştır (örn. Harwood vd., 2004; Hodge ve Lonsdale, 2011; Kavussanu, 2006; Sage vd., 2006; Lucidi vd., 2017; Bovolon vd., 2004). Özellikle yüksek ego yönelimi, görev yöneliminden kaynaklanan olumlu etkiler zayıflayabilir (Sage vd., 2006). Altın (2024) da bu etkileşim etkisini dikkate almanın gerekliliğini vurgulamıştır. Bu etkileşim sporcuların duygusal deneyimlerini şekillendirebilir; örneğin yüksek görev yönelimi, düşük ego yönelimi ile birleştiğinde olumsuz duygular azalabilir (Dewar ve Kavussanu, 2012). Orta düzey ego yönelimi, yüksek görev yönelimi ile birleştiğinde psikolojik becerilerin kullanımını destekleyerek duygusal tepkilerin düzenlenmesine katkıda bulunabilir (Harwood vd., 2004). Genç sporcularda görev ve ego yönelimlerinin etkileşimi, motivasyonel iklim ve ahlaki atmosfer gibi çevresel faktörlerle birlikte duygusal tepkileri ve davranışsal eğilimleri etkilemektedir (Bortolo vd., 2012). Bu etkileşimin dengesi, bağımsız etkilerden daha belirleyici olabilir (Stavrou vd., 2015). Sporcuların hedef yönelimini oluşturan görev ve ego yönelimleri arasında net bir ilişki bulunmamaktadır; her sporcu düşük veya yüksek görev ve ego yönelimlerine göre farklı hedef yönelimi profiline sahip olabilir (Harwood vd., 2004; Lucidi vd., 2017). Farklı görev-ego yönelimi profilleri, sporcuların psikolojik beceri kullanımında farklılık oluşturmaktadır (Harwood vd., 2004). Bu durum, öfke düzeyinin hedef yönelimi profillerine göre değişkenlik gösterebileceğini düşündürmektedir. Ayrıca farklı yönelim profilleri (yüksek görev ve yüksek egoya sahip olmak gibi), sporcularda farklı davranışsal sonuçlar ortaya çıkarabilir (Kavussanu, 2006). Literatürde yer alan bu bilgiler, görev ve ego yönelimlerinin doğrudan veya etkileşim etkilerinin olabileceğini, hedef yönelimi profilleri açısından bireylerin öfke düzeylerinde farklılıklar görülebileceğini göstermektedir.

Literatürde görev ve ego yönelimlerinin öfkeyle bağlantılı olabilecek diğer sporcu özellikleriyle ilişkileri ele alınmış olsa da öfke duygusunun doğrudan görev x ego etkileşimiyle ilişkisini ve farklı hedef yönelimi profillerine göre öfke düzeylerini ele alan bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu bağlamda hem bilgi boşluğu (motivasyonel eğilimler ile öfke ilişkisi) hem de metodolojik boşluk (yapısal eşitlik modeli tabanlı etkileşimsel analizler) bulunmaktadır. Mevcut çalışmanın amacı, temaslı takım sporcularında görev ve ego yönelimlerinin öfke duygusu üzerindeki doğrudan ve etkileşimsel etkilerini belirlemek ve farklı hedef yönelimi profillerine göre sporcuların öfke düzeylerindeki farklılıkları incelemektir. Bu doğrultuda, sunulan literatüre dayalı olarak aşağıdaki dört araştırma hipotezi geliştirilmiştir:

H₁: *Temaslı takım sporcularının görev yönelimi, öfke duygusu üzerinde anlamlı negatif etkiye sahiptir.*

H₂: *Temaslı takım sporcularının ego yönelimi, öfke duygusu üzerinde anlamlı pozitif etkiye sahiptir.*

H₃: *Temaslı takım sporcularının görev x ego yönelimi etkileşimi, öfke duygusu üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.*

H₄: *Temaslı takım sporcularının görev-ego yönelimi profillerine göre sporcu öfkesi puan ortalamaları açısından en az iki grup arasında anlamlı fark vardır.*

Yöntem

Araştırma Modeli

Bu araştırma, temel araştırma niteliğinde olup nicel bir yaklaşımla tasarlanmıştır. Çalışma, değişkenler arasındaki ilişkilerin ölçülebilir veriler aracılığıyla nesnel biçimde incelenmesini amaçlamıştır (Creswell, 2014). Bu kapsamda sporcularda öfke düzeyinin yordayıcıları olarak görev yönelimi, ego yönelimi ve bu iki yönelimin etkileşim etkisi test

edilmiştir. Araştırma, değişkenler arasındaki ilişkileri açıklamayı ve neden-sonuç bağlamında olası etkileri sınamayı amaçladığı için ilişkisel araştırma deseni ile yürütülmüştür. Desen, Bilişsel-Davranışçı Kuram (Deffenbacher, 1999, 2011) ve Başarı Hedefi Kuramına (Nicholls, 1989, Duda, 2004) temelinde yapılandırılmıştır. Bu kuramsal çerçeve, sporcuların motivasyonel eğilimlerinin (görev ve ego yönelimleri) öfke tepkilerini nasıl etkilediğini ve bu ilişkinin nasıl ortaya çıktığını açıklamaya olanak sağlamaktadır. Önceki bulgular, motivasyonel yönelimler arası etkileşimin ahlaki ve duygusal tepkiler açısından önemli olabileceğini vurgulamıştır (Sage vd., 2006; Hodge ve Lonsdale, 2011; Altın, 2024). Bu doğrultuda mevcut çalışmada, görev ve ego yönelimlerinin etkileşiminin sporcu öfkesi üzerindeki etkisi incelenmiştir. Çalışma, kesitsel ve yordayıcı ilişkisel bir desen ile yürütülmüştür. Bu desenin seçilme gerekçesi, Başarı Hedefi Kuramı'nın öngördüğü biçimde motivasyonel yönelimlerin duygusal tepkiler üzerindeki etkilerini istatistiksel olarak sınavabilmek ve etkileşimsel modellerin öfke gibi duyguların ortaya çıkışındaki rolünü ortaya koymaktır. Böylece, görev ve ego yönelimlerinin ayrı ayrı etkilerinin ötesinde, birbirlerini nasıl düzenledikleri (moderasyon etkisi) de açıklanabilmektedir.

Katılımcılar

Bu araştırmanın çalışma grubunu, Sivas, Ankara, Kayseri illerinde aktif olarak temaslı takım sporu (futbol, basketbol, hentbol ve futsal) yapan 498 sporcu oluşturmaktadır. Katılımcıların 277'si erkek (%55.96) ve 218'ü kadın (%44.04) olup yaş ortalaması 23.78 (SS = 3.06)'dir. Branşlara göre dağılım, futbol (n = 217, %43.57), basketbol (n = 124, %24.90), hentbol (n = 109, %21.89) ve futsal (n = 48, %9.64) şeklindedir. Katılımcıların büyük çoğunluğu amatör düzeyde (n = 486, %97.59), küçük bir bölümü profesyonel düzeydedir (n = 12, %2.41). Örneklemde milli sporcu bulunmamaktadır. Sporcuların haftalık ortalama antrenman süresi 6.06 saattir (SS = 1.31).

Veri Toplama Araçları

Bu çalışmada veriler, katılımcıların kişisel ve spor deneyimlerine ilişkin bilgileri ve ilgili psikolojik değişkenleri belirlemeye yönelik üç temel bölümde toplanmıştır: Kişisel ve Spor Bilgi Formu, Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği ve Sporda Saldırganlık ve Öfke Ölçeği - Öfke Alt Ölçeği.

Kişisel ve Spor Bilgi Formu:

Araştırmacı tarafından hazırlanmıştır. Katılımcıların yaş, cinsiyet, branş, spor deneyimi yılı, haftalık antrenman süresi, lisans düzeyi gibi tanımlayıcı bilgilerini elde etmek amacıyla kullanılmıştır. Bu form, örneklemin kişisel bilgilerini ve spor deneyimlerine ilişkin yapısını belirlemek amacıyla kullanılmıştır.

Sporda Görev ve Ego Yönelim Ölçeği:

Katılımcıların başarı odaklı motivasyon yönelimlerini belirlemek amacıyla kullanılan bu ölçek Duda (1989) tarafından geliştirilmiş, Toros (2004) tarafından uyarlanmıştır. Ölçek 13 madde ve iki alt boyuttan oluşmaktadır. Görev yönelimi (7 madde), bireyin çaba, öğrenme ve kişisel gelişime odaklanma düzeyini ölçer. Ego yönelimi (6 madde), başkalarına üstün gelme ve karşılaştırmaya dayalı başarı yönelimini ölçer. Katılımcılar her maddeyi 5'li Likert tipi (1 = "Kesinlikle katılmıyorum.", 5 = "Tamamen katılıyorum.") derecelendirme ile yanıtlamıştır. Ölçeğin uyarlandığı çalışmada elde edilen ölçüm sonuçlarına ilişkin iç tutarlılık katsayısı görev yönelimi için .87 ve ego yönelimi için .85 olarak hesaplanmıştır (Toros, 2004). Ayrıca uyarlama çalışmasında test-tekrar test güvenilirlik katsayısı görev yönelimi için .65 ve ego yönelimi için .72 olarak hesaplanmıştır.

Mevcut çalışmada sporda görev ve ego yönelim ölçeği ile elde edilen ölçüm sonuçlarına ilişkin iç tutarlılık katsayıları yeniden hesaplanmış ve Tablo 1'de raporlanmıştır.

Sporda Saldırganlık ve Öfke Ölçeği - Öfke Alt Ölçeği:

Sporcuların öfke düzeylerini belirlemek amacıyla kullanılan bu ölçek Maxwell ve Moores (2007) tarafından geliştirilmiş, Gürbüz ve diğerleri (2019) tarafından ölçeğin uyarlama, geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmıştır. Bu çalışmada ölçeğin öfke alt boyutu (6 madde) kullanılmıştır. Bu boyut, sporcunun rekabet ortamında hissettiği öfke düzeyini belirlemektedir. Katılımcılar maddeleri 5'li Likert tipi (1 = "Kesinlikle katılmıyorum.", 5 = "Kesinlikle katılıyorum.") derecelendirme ile yanıtlamıştır. Ölçeğin uyarlandığı çalışmada elde edilen ölçüm sonuçlarına ilişkin iç tutarlılık katsayısı öfke boyutu için .79 olarak hesaplanmıştır. Mevcut çalışmada sporcu öfkesi alt ölçeğinden elde edilen ölçüm sonuçlarına ilişkin iç tutarlılık katsayıları yeniden hesaplanmış ve Tablo 1'de raporlanmıştır.

Verilerin Toplanması

Araştırma kapsamında veriler, 01 Eylül 2025 ile 30 Eylül 2025 tarihleri arasında Ankara, Kayseri ve Sivas illerinde, üniversite spor takımlarına katılan öğrenci-sporcular ve amatör kulüp sporcularından toplanmıştır. Veri toplama süreci, hem yüz yüze (kâğıt-kalem yöntemi) hem de çevrimiçi ortamda (Google Forms aracılığıyla) gerçekleştirilmiştir. Yüz yüze uygulamalar, üniversite spor salonları ve amatör kulüp tesislerinde, uygun ders ve antrenman saatleri öncesinde veya sonrasında yapılmıştır. Katılımcılara araştırmanın amacı, gizlilik ilkeleri ve gönüllülük esasları açıklanarak bilgilendirilmiş onam formu sunulmuştur. Veri toplama süreci boyunca katılımcılara herhangi bir ödül veya teşvik sunulmamıştır. Araştırma, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulu'nun 29.08.2025 tarih ve E-99711239-050.04-602329 sayılı etik kurul onayı ile yürütülmüştür.

Verilerin Analizi

Veri toplama sürecinin ardından, analiz öncesinde veri seti kontrol ve doğrulama işlemleri gerçekleştirilmiştir. Öncelikle, yanıtları eksik veya tutarsız olan %1 oranında beş gözlem veri setinden çıkarılmıştır. Katılımcıların dışlanma ölçütleri arasında, ölçek maddelerinin %10'undan fazlasına yanıt verilmemesi ve demografik bilgilerde tutarsızlık bulunması yer almıştır. Tek değişkenli aykırı değerler, standart z-skoru ± 3.29 ölçütü ile değerlendirilmiş; söz konusu ölçüte göre veri setinde tek değişkenli uç değere rastlanmamıştır (Tabachnick ve Fidell, 2013). Çok değişkenli aykırı değerler, mahalabonis uzaklıklarıyla kritik ki-kare değeri ($p < .001$ ve 43.82) karşılaştırılarak değerlendirilmiş; veri setinden %2.61 oranında 13 gözlem çıkarıldıktan sonra analizler 480 gözlem üzerinden yürütülmüştür. Veri dağılımlarının normalliği çarpıklık ve basıklık katsayıları ile kontrol edilmiş; gizil değişkenler için ± 1.5 aralığında kalan değerlerin normal dağılım varsayımını karşıladığı, çok değişkenli normallik için maddelerin çarpıklık katsayısının ± 3.0 aralığında ve basıklık katsayısının ± 10.00 aralığında kalmasının yeterli olduğu kabul edilmiştir (Tabachnick ve Fidell, 2013). Hesaplanan basıklık ve çarpıklık katsayıları, veri setinde normallik varsayımı ihlâlinin olmadığını göstermiştir. Ayrıca histogram ve Q-Q grafikleri ile görsel incelemeler yapılmış; bu incelemeler de normallik varsayımının karşılandığını doğrulamıştır. Çoklu korelasyonların karesi (SMC) değerleri .18 ile .43 aralığında olup veri setinde tekillik sorunu olmadığını göstermektedir (Tabachnick ve Fidell, 2013).

H₁₋₃ hipotezlerinin test edilmesinde yapısal eşitlik modeli (YEM) kullanılmıştır (Kline, 2016). Analizler, R (4.5.1) programında *lavaan*, *modsem* ve *psych* paketleri kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Bulgular, *ggplot* paketi kullanılarak grafiksel olarak

raporlanmıştır. Etkileşim içeren model, gizil değişkenlerin çarpımını içerdiği için klasik model-veri uyum indeksleri doğrudan hesaplanmamıştır. Bu nedenle öncelikle etkileşimsiz bir model kurulmuş ve model-veri uyum indeksleri (χ^2/sd , RMSEA, CFI, TLI ve SRMR) hesaplanmıştır. Daha sonra gizil değişkenlerle moderatörlü yapısal eşitlik modellemesi yöntemiyle etkileşim terimi (Görev Yönelimi x Ego Yönelimi) modele dâhil edilmiştir. Bu nedenle ilk olarak etkileşimsiz (ana etkileri içeren) modelin uyumu değerlendirilmiş; ardından etkileşimli modelin anlamlı katkısı, olabilirlik oran testi (Likelihood Ratio Test - LRT) ile incelenmiştir. Model tahmininde, gizil değişken etkileşimlerinde önerilen EMA-NLMIND optimizasyon algoritması kullanılmıştır. Temel model ile etkileşimli model arasındaki fark testi, log-olabilirlik değişimine (ΔLL) dayalı olarak değerlendirilmiştir. Ayrıca R^2 değişimi (ΔR^2), etkileşim teriminin ek açıklayıcı gücünü göstermek amacıyla raporlanmıştır. Yapısal modeldeki regresyon yollarının etki büyüklükleri de standartlaştırılmış katsayılar (β) üzerinden yorumlanmıştır. Kline'in (2016) önerdiği sınıflandırmaya göre; $\beta < .10$ küçük etki, $.10 \leq \beta < .50$ orta düzeyde etki ve $\beta \geq .50$ yüksek düzeyde etki olarak kabul edilmiştir. Son olarak, modelin açıklayıcılık düzeyi, bağımlı değişkenler için hesaplanan R^2 değerleri üzerinden değerlendirilmiştir. R^2 değerlerine Wherry düzeltmesi uygulanarak, özellikle örneklem büyüklüğü ve yordayıcı değişken sayısına bağlı olarak ortaya çıkabilecek yanlışlıkların azaltılması ve daha güvenilir sonuçlara ulaşılması amaçlanmıştır (bkz. Kline, 2016). Wherry düzeltmesi şu formül kullanılarak gerçekleştirilmiştir: $R^2_{\text{düzeltmiş}} = 1 - (1 - R^2) \times ((N - 1) / (N - k - 1))$. Bu sınıflamaya göre; $R^2 < .01$ küçük etkiyi, yaklaşık .10 orta düzeyde (tipik) etkiyi ve .30'un üzeri büyük etkiyi göstermektedir.

H_4 hipotezinin test edilmesinde tek yönlü varyans analizi (ANOVA) kullanılmıştır. Bu analiz öncesinde, varyansların homojenliği ve normallik gibi temel varsayımların karşılanma durumları kontrol edilmiş; analiz sonrasında ise gruplararası farkların istatistiksel olarak anlamlılığı ile çoklu karşılaştırma testi ile incelenmiştir. Tek yönlü varyans analizinde etki büyüklüklerinin değerlendirilmesinde kısmi eta-kare (η^2_p) kullanılmıştır. Cohen'in (1988) önerdiği sınıflandırmaya göre; $\eta^2_p = .01$ küçük, $\eta^2_p = .06$ orta ve $\eta^2_p = .14$ ve üzerindeki değerler büyük etki düzeyini temsil etmektedir. Tukey HSD çoklu karşılaştırma testinde, etki büyüklükleri Cohen'in d katsayısı ile değerlendirilmiştir. Cohen'in (1988) sınıflandırmasına göre; $d < 0.20$ küçük, 0.50 civarındaki değerler orta ve 0.80'in üzerindeki değerler ise büyük etkiyi göstermektedir. Tüm bulguların istatistiksel anlamlılığı, %95 güven aralığında ve %5 hata payı ($p < .05$) dikkate alınarak yorumlanmıştır.

Yöntem Yanlılığı

Yöntem yanlılığını kontrol etmek amacıyla Harman'ın tek faktör testi uygulanmıştır. Bu testte tüm gözlenen değişkenler tek bir faktör altında toplanarak açımlayıcı ve doğrulayıcı faktör analizleri gerçekleştirilmiştir (Harman, 1967). Açımlayıcı faktör analizi sonucunda, toplam varyans %18 olarak hesaplanmış ve bu değer kabul edilen eşik değer (%50) altında kaldığı görülmüştür. Doğrulayıcı faktör analizinde ise model-veri uyum indekslerinin tek faktör için yetersiz olduğu görülmüş (CFI = .44, TLI = .36, RMSEA = .13 [.12, .13], SRMR = .17); veride yöntem yanlılığının bulunmadığı doğrulanmıştır.

Güç Analizi

Çalışmanın temel amacı olan Görev x Ego etkileşim etkisinin mevcut örneklem büyüklüğü ile tespit gücünü değerlendirmek amacıyla bir Monte Carlo simülasyonu gerçekleştirilmiştir (Moshagen ve Bader, 2024; Muthén ve Muthén, 2002). Simülasyon, mevcut örneklem büyüklüğü ($N = 480$) ve yapısal eşitlik modelinden elde edilen gözlenen katsayılar temel alınarak yapılmıştır. Görev ve Ego gizil değişkenleri için standart normal dağılımdan rastgele değerler üretilmiş; bağımlı değişken olan sporcu öfkesi ise ilgili

katsayılar ve rastgele hata terimi eklenerek oluşturulmuştur. Her simülasyon tekrarında (1000 tekrar üzerinden) bir doğrusal model (Öfke ~ Görev × Ego) kurulmuş ve etkileşim katsayısının anlamlılık durumu ($p < 0.05$) değerlendirilmiştir.

Bulgular

Bu bölümde; değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler ve korelasyon katsayıları, ölçüm sonuçlarına ilişkin iç tutarlılık katsayıları ile hipotez testlerinden elde edilen sunulmuştur.

Tablo 1: Değişkenlere ilişkin betimsel istatistikler, iç tutarlılık ve korelasyon katsayıları (N = 480)

Değişken	\bar{X}	SS	α	ω	1	2
1. Görev Yönelimi	3.61	0.86	0.81	0.81		
2. Ego Yönelimi	3.39	0.85	0.76	0.76	0.18	
3. Öfke	3.03	0.80	0.68	0.69	-0.15	0.59

Not. Tüm korelasyonlar Pearson momentler çarpımı korelasyon katsayısıdır. Değişkenlere ilişkin ham puanlar, ortalama puanlara dönüştürülerek 1 ile 5 arasında ölçeklenmiştir. Puan aralıkları şu şekilde yorumlanmıştır: 1.00–2.33 = düşük, 2.34–3.66 = orta, 3.67–5.00 = yüksek düzey.

Tablo 1'e göre, katılımcıların görev yönelimi ($\bar{X} = 3.61$, $SS = .86$), ego yönelimi ($\bar{X} = 3.39$, $SS = .85$) ve öfke duygusu ($\bar{X} = 3.03$, $SS = .80$) puan ortalamaları orta düzeydedir. Ölçüm sonuçlarına ilişkin iç tutarlılık katsayıları, görev yönelimi ölçeği için iyi düzeyde ($\alpha > .80$), ego yönelimi ölçeği için kabul edilebilir düzeyde ($\alpha > .70$) ve öfke ölçeği için sorgulanabilir düzeyde ($\alpha > .60$) olsa da kabul edilebilir düzeye yakın bulunmuştur (Tavakol ve Dennick, 2011). Korelasyon katsayılarına göre görev yönelimi ile ego yönelimi arasında zayıf düzeyde pozitif ($r = .18$), görev yönelimi ile öfke arasında zayıf düzeyde negatif ($r = -.15$) bir ilişki bulunmuştur. Ego yönelimi ile öfke arasında ise orta düzeyde pozitif bir ilişki ($r = .59$) bulunmuştur.

Yapısal eşitlik modeli bulguları. Etkileşim etkisini içermeyen yapısal eşitlik modeli, model-veri uyum indeksleri açısından iyi bir uyum göstermiştir. Elde edilen uyum indeksleri şöyledir: $\chi^2(149) = 214.38$, CFI = .969, TLI = .964, RFI = .890, NFI = .905, IFI = .969, RNI = .969, RMSEA = .030 [.021, .039], SRMR = .037 ve RMR = .059. LMS yöntemi kullanılarak Görev × Ego etkileşimi modele dâhil edildiğinde, EMA-NLMINB optimizasyon algoritması ile toplam 19 iterasyon sonunda çözüme ulaşılmıştır. Modelin log-olabilirlik değeri $-14,073.91$, AIC = 28,269.81 ve BIC = 28,524.41 olarak bulunmuştur. Temel model (H_0) ile etkileşim terimi eklenmiş model (H_1) olabilirlik oran testi ile karşılaştırıldığında, etkileşim teriminin modele anlamlı bir katkı sağladığı görülmüştür: $\Delta LL = 3.51$, $D(1) = 7.02$, $p = .008$. Etkileşim teriminin eklenmesi, öfke değişkeninin açıklanan varyansını %2.2 artırmıştır ($H_0: R^2 = .755$; $H_1: R^2 = .776$; $\Delta R^2 = .022$). Gizil değişkenler için faktör yükleri, tüm gözlenen değişkenlerde anlamlı bulunmuştur ($p < .001$). Görev yönelimi göstergeleri (g1-g7) için yükler .496 ile .710, ego yönelimi göstergeleri (e1-e6) için .476 ile .676 ve sporcu öfkesi göstergeleri (a1-a6) için .412 ile .613 arasında değişmektedir. Tüm gizil değişkenlerin göstergeleriyle ilişkisi anlamlıdır. Görev yönelimi ve ego yönelimi gizil değişkenleri arasında pozitif ve anlamlı bir kovaryans bulunmuştur ($cov = 0.144$, $SH = 0.037$, $z = 3.89$, $p < .001$; standartlaştırılmış $cov = 0.238$). Tüm gözlenen değişkenlerin varyansları anlamlıdır ($p < .001$). Görev yönelimi göstergelerinin (g1-g7) varyansları 0.688 ile 1.309; ego yönelimi göstergelerinin (e1-e6) varyansları 0.819 ile 1.328 ve sporcu öfkesi göstergelerinin (a1-a6) varyansları 0.975 ile 1.521 arasında değişmektedir. Gizil değişkenlerin varyansları da anlamlı bulunmuştur: Görev Yönelimi = .634, Ego Yönelimi = 0.574 ve Sporcu Öfkesi = 0.122.

H_{1-3} hipotez testlerine ilişkin bulgular. Tablo 2'de, ego ve görev yönelimlerinin öfke üzerindeki doğrudan ve etkileşimsel etkilerine yönelik yol katsayıları, standart hatalar, z değerleri ve p değerleri sunulmuş; modelde test edilen üç hipoteze (H_{1-3}) dair analiz sonuçlarına yer verilmiştir.

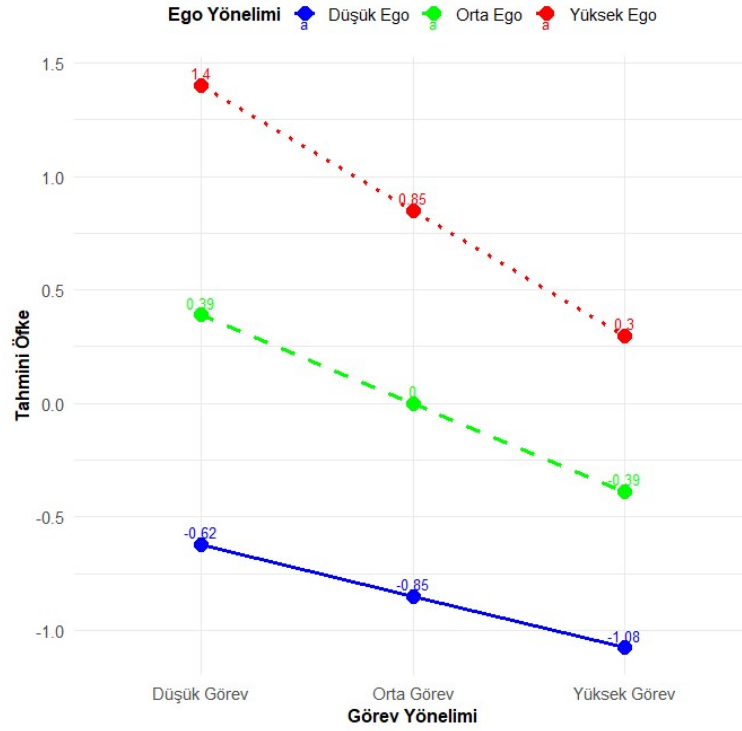
Tablo 2: Sporcu Öfkesi Üzerindeki Doğrudan ve Etkileşimsel Etkilere İlişkin Yol Katsayıları

Yol	B	SH	z	p	β
Görev Yönelimi → Sporcu Öfkesi	-0.39	0.06	-6.61	< .001	-0.42
Ego Yönelimi → Sporcu Öfkesi	0.85	0.09	9.41	< .001	0.87
Görev Yönelimi x Ego Yönelimi → Sporcu Öfkesi	-0.16	0.06	-2.53	.011	-0.13

Tablo 2'ye göre, görev yöneliminin sporcu öfkesi üzerinde $\beta = -.42$ düzeyinde, negatif yönlü ve orta düzeyde anlamlı bir etkisi olduğu bulunmuştur ($z = -6.61$ ve $p < .001$). Görev yönelimindeki her bir birimlik artış, sporcu öfkesi puanlarında $B = -0.39$ birimlik bir azalışla ilişkilidir. Bu sonuç doğrultusunda, sıfır hipotezi (H_{10}): "*Temaslı takım sporcularının görev yönelimi, öfke duygusu üzerinde anlamlı negatif etkiye sahip değildir.*" reddedilmiştir. Dolayısıyla alternatif hipotez (H_{11}) olan "*Temaslı takım sporcularının görev yönelimi, öfke duygusu üzerinde anlamlı negatif etkiye sahiptir.*" hipotezi desteklenmiştir. Ego yöneliminin sporcu öfkesi üzerinde $\beta = 0.87$ düzeyinde, pozitif yönlü ve yüksek düzeyde anlamlı bir etkisi olduğu bulunmuştur ($z = 9.41$ ve $p < .001$). Ego yönelimindeki her bir birimlik artış, sporcu öfkesi puanlarında $B = 0.85$ birimlik bir artışla ilişkilidir. Bu sonuç doğrultusunda, sıfır hipotezi (H_{20}): "*Temaslı takım sporcularının ego yönelimi, öfke duygusu üzerinde anlamlı pozitif etkiye sahip değildir.*" reddedilmiştir. Dolayısıyla alternatif hipotez (H_{21}) olan "*Temaslı takım sporcularının ego yönelimi, öfke duygusu üzerinde anlamlı negatif etkiye sahiptir.*" hipotez desteklenmiştir.

Görev ve ego yönelimi etkileşiminin sporcu öfkesi üzerinde $\beta = -0.13$ düzeyinde, negatif yönlü ve orta düzeyde anlamlı bir etkisinin olduğu bulunmuştur ($z = -2.53$ ve $p < .001$). Etkileşim teriminde her bir birimlik artış, sporcu öfkesi puanlarında $B = -0.16$ birimlik bir azalışla ilişkilidir. Bu sonuç doğrultusunda, sıfır hipotezi (H_{30}): "*Temaslı takım sporcularının görev x ego yönelimi etkileşimi, öfke duygusu üzerinde anlamlı bir etkiye sahip değildir.*" reddedilmiştir. Dolayısıyla alternatif hipotez (H_{31}) olan "*Temaslı takım sporcularının görev x ego yönelimi etkileşimi, öfke duygusu üzerinde anlamlı bir etkiye sahiptir.*" hipotezi desteklenmiştir.

Test edilen etkileşimli model ile sporcu öfkesindeki değişimin yaklaşık %78'i açıklanmıştır ($R^2 = .776$, Düz. $R^2 = .775$). Şekil 1'de, modelde yer alan standartlaştırılmış yol katsayılarına dayalı görev ve ego yönelimlerinin etkileşiminin sporcu öfkesi üzerindeki tahmini etkileri sunulmuştur.

Şekil 1: Görev ve Ego Yönelimlerinin Etkileşiminin Sporcu Öfkesi Üzerindeki Tahmini Etkisi

Şekil 1'e göre, görev yöneliminin farklı seviyelerinde, ego yönelimi ile tahmini sporcu öfkesi arasında pozitif bir ilişki gözlenmiştir. Ego yöneliminin üç seviyesi, düşük (mavi), orta (yeşil) ve yüksek (kırmızı) ile temsil edilmiştir. Düşük görev yöneliminde tahmini sporcu öfkesi, düşük ego yönelimi için -0.62 , orta ego yönelimi için 0.39 ve yüksek ego yönelimi için 1.40 'tır. Orta görev yöneliminde tahmini sporcu öfkesi, düşük ego yönelimi için -0.85 , orta ego yönelimi için 0 ve yüksek ego yönelimi için 0.85 'tir. Yüksek görev yöneliminde tahmini sporcu öfkesi, düşük ego yönelimi için -1.08 , orta ego yönelimi için -0.39 ve yüksek ego yönelimi için 0.30 'dur.

H₄ hipotezine ilişkin bulgular. Temaslı takım sporcularının görev ve ego yönelimi puanları, medyan değerlerinden ikiye bölünerek dört hedef yönelimi profili oluşturulmuştur. Bu kapsamda, düşük ego ve düşük görev profiline 147 sporcu (%30,6), düşük ego ve yüksek görev profiline 98 sporcu (%20,4), yüksek ego ve düşük görev profiline 104 sporcu (%21,7) ve yüksek ego ile yüksek görev profiline 131 sporcu (%27,3) dâhil edilmiştir. Tek yönlü varyans analizi (ANOVA) için gruptaki frekanslar açısından dengeli bir desen olduğu belirlenmiştir. Görev-ego yönelimi profillerine göre sporcu öfkesi puanlarına ait varyansların birbirine oranı 2.21 ve 1.04 arasında değiştiği saptanmıştır. Bu durum, varyansların homojen olduğunu göstermiştir. Basıklık ve çarpıklık katsayılarının da ± 1.5 aralığında olduğu görülmüştür. Buna göre tek yönlü varyans analizi modelinin kurulması için varsayım ihlali gözlenmemiştir. Tablo 3'te tek yönlü varyans analizi sonuçlarına yer verilmiştir.

Tablo 3: Hedef Yönelimi Profillerine Göre Tek Yönlü Varyans Analizi Sonuçları

	χ^2	sd	χ^2 / sd	F	P	Kısmi η^2
Profil	2532	3	844.05	44.17	< .001	.218
Hata	9096	476	19.11			

Not. Profil = Hedef Yönelimi Profili

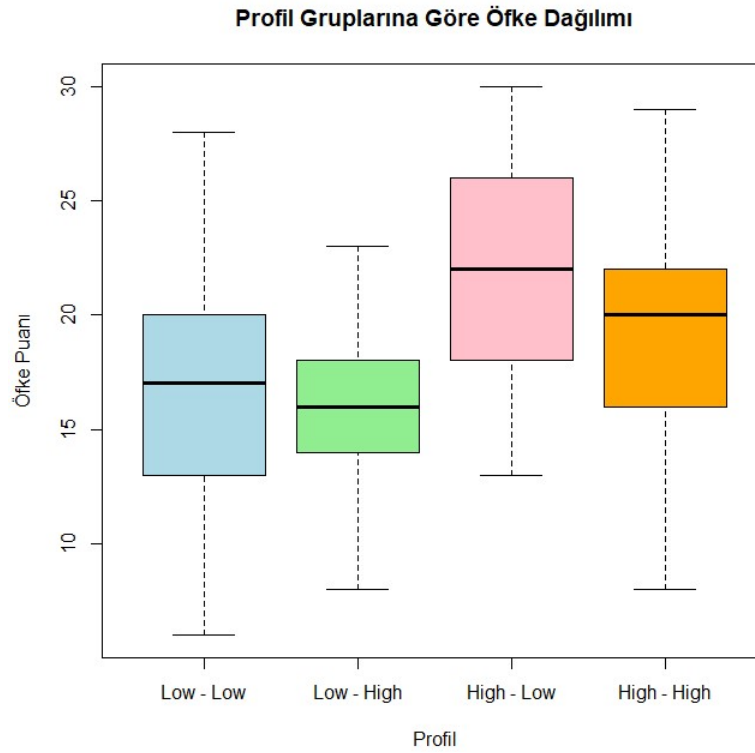
Tablo 3'e göre, hedef yönelimi profillerine göre sporcu öfkesi puan ortalamaları açısından en az iki grup arasında anlamlı fark bulunmuştur ($F_{(3, 476)} = 44.17$ ve $p < .001$). Sporcu öfkesindeki varyansın yaklaşık olarak %22'si hedef yönelimi profilleri tarafından açıklanmaktadır. Etki büyüklüğü, yüksek düzeyde bir etki olduğuna işaret etmektedir (Kısmi $\eta^2 = .218$). Bu bulgu doğrultusunda, sıfır hipotezi (H_{40}): "*Temaslı takım sporcularının hedef yönelimi profillerine göre sporcu öfkesi puan ortalamaları açısından en az iki grup arasında anlamlı fark yoktur.*" reddedilmiştir. Dolayısıyla alternatif hipotez (H_{41}) olan "*Temaslı takım sporcularının görev-ego yönelimi profillerine göre sporcu öfkesi puan ortalamaları açısından en az iki grup arasında anlamlı fark vardır.*" desteklenmiştir.

Sporcu öfkesi puanlarında gruplararasıdaki anlamlı farklılıkların kaynağını incelemek için yapılan Tukey HSD çoklu karşılaştırma testi sonuçları, dört hedef yönelimi profilinin sporcu öfke puanları üzerinde anlamlı farklar oluşturduğunu göstermiştir. Yüksek Ego - Yüksek Görev profiline sahip sporcuların öfke puanları, Yüksek Ego - Düşük Görev grubuna göre daha düşük bulunmuştur (Ort. fark = -2.21, $SH = 0.57$, $t_{(476)} = -3.85$, $p < .001$, Cohen's $d = -0.51$). Benzer şekilde, Yüksek Ego - Yüksek Görev grubu ile Düşük Ego - Yüksek Görev ve Düşük Ego - Düşük Görev grupları arasında öfke puanlarında anlamlı farklılıklar gözlenmiş; düşük ego grubundaki sporcuların öfke puanları daha yüksek olduğu bulunmuştur (sırasıyla Ort. fark = 3.61, $SH = 0.58$, $t_{(476)} = 6.18$, $p < .001$, Cohen's $d = 0.83$; Ort. fark = 3.16, $SH = 0.53$, $t_{(476)} = 6.02$, $p < .001$, Cohen's $d = 0.72$). Yüksek Ego - Düşük Görev grubunun öfke puanları ise Düşük Ego - Yüksek Görev ve Düşük Ego - Düşük Görev gruplarına göre anlamlı şekilde daha yüksektir. (Ort. fark = 5.82, $SH = 0.62$, $t_{(476)} = 9.46$, $p < .001$, Cohen's $d = 1.33$; Ort. fark = 5.37, $SH = 0.56$, $t_{(476)} = 9.59$, $p < .001$, Cohen's $d = 1.23$). Öte yandan, Düşük Ego - Yüksek Görev ile Düşük Ego - Düşük Görev grupları arasında anlamlı bir fark bulunmamıştır (Ort. fark = -0.45, $SH = 0.57$, $t_{(476)} = -0.79$, $p = 0.86$). Tahmini ortalama sporcu öfkesi puanları ve %95 güven aralıkları Tablo 4'te verilmiştir.

Tablo 4: Hedef Yönelimi Profillerine Göre Sporcuların Tahmini Ortalama Öfke Puanları

Düzye	\bar{X}	SH	%95 GA	
			Alt Limit	Üst Limit
Düşük Ego Yönelimi - Yüksek Görev Yönelimi	16.12	0.38	15.25	16.99
Düşük Ego Yönelimi - Düşük Görev Yönelimi	16.57	0.36	15.86	17.28
Yüksek Ego Yönelimi - Yüksek Görev Yönelimi	19.73	0.38	18.98	20.48
Yüksek Ego Yönelimi - Düşük Görev Yönelimi	21.94	0.43	21.10	22.78

Tablo 4'te, dört görev-ego yönelimi profilinin tahmini ortalama öfke puanları ve %95 güven aralıkları sunulmuştur. En düşük öfke puanları, Düşük Ego Yönelimi - Yüksek Görev Yönelimi ($\bar{X} = 16.12$, $SH = 0.38$, %95 GA [15.25, 16.99]) ve Düşük Ego Yönelimi - Düşük Görev Yönelimi ($\bar{X} = 16.57$, $SH = 0.36$, %95 GA [15.86, 17.28]) profillerinde gözlenmiştir. Yüksek Ego Yönelimi - Yüksek Görev Yönelimi ($\bar{X} = 19.73$, $SH = 0.38$, %95 GA [18.98, 20.48]) ve Yüksek Ego Yönelimi - Düşük Görev Yönelimi ($\bar{X} = 21.94$, $SH = 0.43$, %95 GA [21.10, 22.78]) profilleri ise daha yüksek öfke puanları göstermiştir. Tukey HSD testi ile yapılan çoklu karşılaştırmalar, bu tahmini ortalamalar ile uyumludur. Şekil 2'de, hedef yönelimi profillerine göre sporcu öfkesi puanlarını gösteren kutu grafiklerine yer verilmiştir.

Şekil 2: Hedef Yönelimi Profillerine Göre Öfke Puanı Dağılımları

Not. Low – Low = Düşük Ego Yönelimi - Düşük Görev Yönelimi, Low - High = Düşük Ego Yönelimi - Yüksek Görev Yönelimi, High - Low = Yüksek Ego Yönelimi - Düşük Görev Yönelimi, High - High = Yüksek Ego Yönelimi - Yüksek Görev Yönelimi.

Hipotezlerin kabul-ret durumları. Tablo 5'te araştırmada test edilen alternatif hipotezlerin kabul-ret durumlarına ilişkin sonuçlara yer verilmiştir.

Tablo 5: Araştırma Hipotezlerinin Kabul/Ret Sonuçları ve Etki Büyüklükleri

Hipotezler	Bağımlı Değişken	Bağımsız Değişken	<i>p</i>	Kabul/Ret	Etki Büyüklüğü
H ₁	Sporcu Öfkesi	Görev Yönelimi	< .001	Kabul	β / Orta etki
H ₂	Sporcu Öfkesi	Ego Yönelimi	< .001	Kabul	β / Yüksek etki
H ₃	Sporcu Öfkesi	Görev Yönelimi x Ego Yönelimi	.011	Kabul	β / Orta etki
H ₄	Sporcu Öfkesi	Hedef Yönelimi Profili	< .001	Kabul	Cohen's <i>d</i> / Yüksek etki

Post-hoc güç analizi. Çalışmanın temel amacı ve temel hipotezine (H₃) dayalı yapısal eşitlik modelinde gözlenen katsayılar kullanılarak Görev Yönelimi × Ego Yönelimi etkileşim etkisinin tespit gücünü değerlendirmek amacıyla post-hoc Monte Carlo simülasyonu gerçekleştirilmiştir. Simülasyon 1000 tekrar üzerinden yapılmış; anlamlılık seviyesi $\alpha = 0.05$ olarak belirlenmiştir. Gizil değişkenler Görev Yönelimi ve Ego Yönelimi için standart normal dağılımdan rastgele değerler üretilmiş; Sporcu Öfkesi değişkeni ise gözlenen katsayılar ($b_1 = -0.389$, $b_2 = 0.849$, $b_3 = -0.162$) ve rastgele hata terimi eklenerek oluşturulmuştur. Her tekrar için doğrusal bir model (Öfke ~ Görev × Ego) kurulmuş ve etkileşim katsayısının *p* değeri değerlendirilmiştir. Simülasyon sonucunda; etkileşim etkisinin anlamlı olarak tespit edilme olasılığı yaklaşık 0.94 (güç = 0.939) olarak bulunmuştur.

Tartışma

Bu çalışmada, temaslı takım sporcularında görev ve ego yönelimlerinin öfke duygusu üzerindeki doğrudan ve etkileşim etkileri ile hedef yönelimi profillerine göre öfke düzeylerindeki farklılıklar incelenmiştir. Gizil değişkenlerle moderatörlü yapısal eşitlik

modeli ile tek yönlü varyans analizi ve Tukey HSD grup karşılaştırmaları sonucunda dört hipotezin tamamı desteklenmiştir. Bulgular, görev yönelimi arttıkça sporcuların öfke düzeylerinin azaldığını, ego yöneliminin ise öfkeyi artırdığını göstermiştir. Görev Yönelimi × Ego Yönelimi etkileşimi anlamlı ve negatif bulunmuş; yüksek görev yöneliminin, ego odaklı olumsuz duyguları dengeleyici bir işlev gördüğü belirlenmiştir. Hedef yönelimi profillerine göre öfke puanları incelendiğinde, en düşük öfke yüksek görev-düşük ego grubunda, en yüksek öfke ise düşük görev-yüksek ego grubunda gözlenmiştir. Bununla birlikte, yüksek ego yönelimi - yüksek görev yönelimi profiline sahip sporcuların öfke puanı ortalaması, düşük ego profillerine göre daha yüksek bulunmuştur. Bu bulgular, görev ve ego yönelimlerinin öfke üzerinde hem bağımsız hem de etkileşimli etkilerinin varlığını göstermekte ve farklı motivasyon profillerine sahip sporcular arasında öfke düzeylerinin değiştiğini ortaya koymaktadır.

Çalışmanın bulguları, önceki araştırmalarla genel olarak uyum göstermektedir. Görev yönelimi ile öfke ve olumsuz duygular arasındaki negatif ilişki, Dewar ve Kavussanu (2012) tarafından bildirilen, görev odaklı sporcuların algılanan performans aracılığıyla daha olumlu duygular deneyimlediğini ve olumsuz duyguları azalttığını gösteren bulgularla paralellik taşımaktadır. Ayrıca mevcut bulgulardaki Görev Yönelimi × Ego Yönelimi etkileşiminin öfke üzerindeki dengeleyici etkisi, yüksek görev yöneliminin ego odaklı olumsuz duygular üzerinde düzenleyici bir rol oynadığını ortaya koyan literatürle de tutarlıdır (Bortoli vd., 2012; Sage vd., 2006). Sharma'nın (2023) çalışması, bireysel ve takım sporcularında motivasyon (içsel ve dışsal) ile rekabetçi saldırganlık ve öfke arasındaki ilişkileri ortaya koyarak yüksek ego yönelimi ve dışsal motivasyonun olumsuz duyguları artırabileceğini göstermiştir. Bross ve diğerleri (2024) tarafından gerçekleştirilen meta-analiz ise görev ve ego yönelimlerinin sporcularda yalnızca performans düzeyini değil, deneyimlenen duygusal durumları da etkilediğini ortaya koymaktadır. Özellikle ustalık (görev) hedeflerinin olumlu duygularla ilişkili olması, literatürle uyumlu olarak görev yönelimi ile öfke arasındaki negatif ilişkinin mevcut bulgularla dolaylı olarak doğrulandığını göstermektedir. Buna karşılık, performans (ego) hedeflerinin olumsuz duygularla bağlantılı olması, ego yönelimli sporcularda öfke ve diğer olumsuz duyguların artışına dair kuramsal görüş ile örtüşmektedir. (Nicholls, 1989). Nicholls'un (1989) Başarı Hedefi Kuramı çerçevesinde, görev yönelimli sporcular başarıyı kişisel gelişim ve görev hakimiyeti üzerinden tanımladıklarından, başarısızlık dahi öğrenme ve gelişim fırsatı olarak görülmekte ve olumsuz duyguların ortaya çıkışını sınırlandırmaktadır. Ego yönelimli sporcular ise başarıyı başkalarına üstünlük sağlama ve kazanma üzerinden tanımlamakta; düşük algılanan yetenek veya beklentinin altında kalan performans, başarısızlık korkusu ile utanç yaratmaktadır. Bu durum, sosyal karşılaştırmalar ve rekabet baskısı nedeniyle öfke ve hayal kırıklığını artmaktadır (Duda vd., 1991). Benzer şekilde, Bortoli ve diğerleri'nin (2009) çalışması, ustalık odaklı iklimlerin, bireyin hem görev hem de ego yönelimlerinden bağımsız olarak olumlu duygusal ve davranışsal durumları desteklediğini göstermektedir. Bu çerçevede, mevcut bulgular Bross ve diğerleri'nin (2024) meta-analiz sonuçlarıyla uyumlu biçimde görev yöneliminin olumsuz duyguları azaltıcı ve ego yöneliminin artırıcı etkisini hem kuramsal hem de ampirik olarak doğrulamaktadır. Ayrıca bu sonuçlar, motivasyonel etkileşimlerin sporcuların duygusal, davranışsal ve etik tepkilerini şekillendirmede kritik rol oynadığını göstermektedir. Ancak, literatürde görev ve ego yönelimleri ile öfke arasındaki ilişkilere dair tam bir görüş birliği bulunmamaktadır. Bazı araştırmalarda görev yöneliminin öfke ile ilişkisi anlamsız (örn. Goetz vd., 2016) veya pozitif yönde (örn. meta-analiz bulgularında ustalık-kaçınma alt boyutuyla; Bross vd., 2024) olduğu rapor edilmiştir. Mevcut çalışma ve literatür, genel olarak, görev yöneliminin öfkeyi azaltabileceğini, ego yöneliminin ise olumsuz duyguları

artırabileceğini göstermektedir; ancak ilişkilerin bağlama duyarlı ve dinamik olabileceği, her durumda bu yönde gerçekleştirilebileceği dikkate alınmalıdır.

Bulguların yorumlanmasında YEM'in geçerliliği temel bir ölçüt olarak göz önünde bulundurulmalıdır. Modele etkileşim teriminin eklenmesi, öfkeye ait açıklanan varyansını artırmıştır. Gizil değişkenlerin gözlenen değişkenlerle olan güçlü ilişkileri ve yeterli örneklem büyüklüğü, Görev Yönelimi × Ego Yönelimi etkileşiminin öfke üzerindeki istatistiksel etkilerini güvenilir biçimde tespit etmede yeterli güç sağlamıştır. Sporcu öfkesi değişkeninin görece düşük varyansı, ölçümün kontrollü ve homojen bir dağılım sergilediğini göstermektedir. Ayrıca, Harman'ın tek faktör testi, veride yöntem yanlılığı bulunmadığı yönünde kanıt sağlayarak bulguların geçerliliğini desteklemiştir.

Sınırlılıklar ve Gelecek Araştırmalar için Yönelimler

Mevcut çalışmanın bazı sınırlılıkları dikkate alınmalıdır. Veriler öz-bildirim ölçekleri aracılığıyla toplandığı için sosyal arzu edilebilirlik ve yanıt yanlılığı olasılığı bulunmaktadır. Ayrıca, kesitsel tasarım nedeniyle görev ve ego yönelimleri ile öfke düzeyleri arasındaki nedensel ilişkiler hakkında doğrudan bir çıkarım yapılamaz. Araştırma yalnızca temaslı takım sporcularını kapsamakta ve coğrafi olarak Sivas, Ankara ve Kayseri illeri ile sınırlı kalmaktadır; bu durum bulguların genellenebilirliğini kısıtlayabilir. Ölçme araçlarının bazı alt ölçeklerinde iç tutarlılık katsayılarının orta düzeyde olması, ölçüm duyarlılığı açısından dikkatli olmayı gerektirmektedir. Mevcut araştırma farklı yaş gruplarında, spor branşlarında ve kültürel bağlamlarda tekrarlanabilir; boylamsal tasarımlar ile nedensellik ilişkileri daha güvenilir şekilde incelenebilir. Gözlem ve fizyolojik ölçümler gibi öz-bildirim dışı yöntemlerin kullanımıyla veri çeşitlendirilerek yöntem yanlılığı azaltılabilir. Ayrıca, hedef yönelimi açısından uygun sporcu profilinin oluşmasını destekleyici stratejiler, deneysel araştırmalarla müdahale programına dönüştürülerek, hedef yöneliminin sporcu öfkesi üzerindeki nedensel etkilerinin gücü spor psikolojisi araştırmacıları tarafından tespit edilebilir.

Sonuç ve Öneriler

Temaslı takım sporlarında hedef yönelimleri, öfke ve olumsuz duyguların deneyimlenmesinde önemli bir role sahiptir. Bulgular, görev yöneliminin öfke gibi duyguları azaltmada, ego yöneliminin ise tetikleyici bir işlev gördüğünü güçlü bir şekilde ortaya koymaktadır. Bu hedef yönelimlerinin doğrudan etkileriyle birlikte görev ve ego etkileşiminin önemi dikkat çekicidir. Sporcuların yüksek görev yönelimine sahip olması, öfke gibi duyguları azaltmada tek başına yeterli değildir. Benzer şekilde yüksek ego yönelimine sahip olması da öfke gibi duygular için tek başına tetikleyici değildir. Bu yönelim biçimlerinin düşük ego ve yüksek görev yönelimi etkileşiminde olumsuz duyguları azaltmak daha kolay hale gelebilir. Ancak yüksek ego yönelimi varlığında da görev yöneliminin yüksek olması umut vericidir. Bu durum, yüksek görev yöneliminin ego odaklı hedeflerin meydana getirdiği rekabet baskısı ve başarısızlık korkusundan kaynaklı olumsuz duyguları dengelediği ve spor ortamlarında ustalık temelli motivasyon ikliminin inşasının ne denli önemli olduğunu vurgulamaktadır. Sporcuların başarıyı sadece başkalarına üstünlük sağlamak yerine kişisel gelişim üzerinden tanımlamaları desteklendiğinde, öfke düzeylerinin anlamlı ölçüde yönetilebildiği görülmektedir. Her ne kadar bu ilişkiler sporun dinamiklerine ve özel bağlamlara göre değişiklik gösterse de antrenörlerin ve spor psikologlarının görev yönelimini merkeze alan stratejiler

geliştirmesi, sporcuların duygularını düzenlemesini desteklemek için kritik bir müdahale alanı sunmaktadır.

Kısaltmalar / Abbreviations

SS	Standart sapma
SH	Standart hata
GA	Güven aralığı
LL	Log-likelihood (Log-olabilirlik)
LRT	Likelihood ratio test (Olabilirlik oran testi)
SMC	Squared multiple correlation (Çoklu korelasyonların karesi)
YEM	Yapısal eşitlik modeli
sd	Serbestlik derecesi
B	Standardize edilmemiş katsayı
β	Standardize edilmiş katsayı
\bar{X}	Ortalama (Mean)
α	Cronbach'ın alfa katsayısı
ω	McDonald'ın omega katsayısı
d'	Cohen'in d' istatistiği
η^2	Eta-kare
χ^2	Ki-kare

Beyanlar / Declarations

Etik Onay ve Katılım Onayı / Ethics approval and consent to participate

Bu çalışmanın hazırlanma ve yazım sürecinde "Yükseköğretim Kurumları Bilimsel Araştırma ve Yayın Etiği Yönergesi" kapsamında bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş olup; toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma herhangi başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Makale ile ilgili doğabilecek her türlü ihlallerde sorumluluk yazara aittir. Çalışma için etik onay, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi Sosyal Bilimler Bilimsel Araştırma Önerisi Etik Değerlendirme Kurulu tarafından verilmiştir (Sayı no. E-99711239-050.04-602329). Tüm katılımcılar bu çalışmaya gönüllü olarak katılmıştır. /

During the preparation and writing of this study, scientific, ethical and citation rules were followed in accordance with the 'Higher Education Institutions Scientific Research and Publication Ethics Guidelines'; no alterations were made to the collected data, and this study has not been submitted for evaluation to any other academic publication medium. The author is solely responsible for any violations that may arise in connection with this article. The Ethical approval for the study was granted by the Ethical approval for the study was granted by the Social Sciences Ethics Committee of Sivas Cumhuriyet University, Faculty of Social and Human Sciences (document no. 28/07/2025-2025/07). All participants voluntarily participated in this study.

Veri ve Materyal Erişilebilirliği / Availability of data and material

Bu çalışmanın bulgularını destekleyen veriler, makul talepler üzerine sorumlu yazardan temin edilebilir. Veri seti yalnızca akademik amaçlar için erişilebilir olacak ve verilerin herhangi bir kullanımı, orijinal çalışmayı referans gösterecek ve katılımcıların gizliliğini koruyacaktır.

The data that support the findings of this study are available from the corresponding author upon reasonable request. The dataset will be accessible only for academic purposes, and any use of the data will recognize the original study and maintain the confidentiality of the participants.

Çıkar Çatışması / Competing interests

Yazarlar, bu makalede sunulan çalışmayı etkileyebilecek herhangi bir çıkar çatışması veya kişisel ilişkiye sahip olmadıklarını beyan etmektedirler.

The authors declare that they have no known competing financial interests or personal relationships that could have appeared to influence the work reported in this paper.

Yazar Katkıları / Authors' Contribution Statement

Çalışmanın tasarımı ve planlanması: Y.A.; Veri toplama, analizi veya yorumlanması: Y.A.; Makalenin yazımı: Y.A.; Veri düzenleme, yöntem belirleme, yazım - özgün taslak, yazım - gözden geçirme ve düzenleme: Y.A.; Yazar, makalenin önemli noktalarını eleştirel bir şekilde gözden geçirmiştir. Yazar makalenin son halini onaylamıştır.

Design and planning of the study: Y.A.; Data collection, analysis or interpretation: Y.A.; Manuscript preparation: Y.A.; Data organization, methodology development, writing - original draft, writing - review and editing: Y.A.; Author critically reviewed the key points of the manuscript and approved the final version.

Fon Desteği / Funding

Bu çalışma, kamu, özel veya kar amacı gütmeyen sektörlerdeki fon sağlayıcı kurumlardan herhangi bir özel destek almamıştır.

This research received no external funding.

Teşekkür / Acknowledgements

Araştırmanın tüm katılımcılarına ve veri toplama sürecine katkı sağlayan herkese teşekkür ederim.

References / Kaynaklar

- Altın, Y. (2024). *Sporda prososyal ve antisosyal davranışları etkileyen kişilik, motivasyon ve ahlaktan uzaklaşma faktörlerinin yapısal eşitlik modeli ile incelenmesi*. Doktora Tezi. Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Bortoli, L., Bertollo, M., & Robazza, C. (2009). Dispositional goal orientations, motivational climate, and psychobiosocial states in youth sport. *Personality and Individual Differences, 47*(1), 18-24. <https://doi.org/10.1016/j.paid.2009.01.042>
- Bortoli, L., Messina, G., Zorba, M., & Robazza, C. (2012). Contextual and individual influences on antisocial behaviour and psychobiosocial states of youth soccer players. *Psychology of Sport and Exercise, 13*(4), 397-406. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2012.01.001>
- Bovolon, L., Mallia, L., De Maria, A., Bertollo, M., & Berchicci, M. (2024). Modulatory role of sport factors on amateur and competitive athletes' aggressive and antisocial behaviors. *Heliyon, 10*(1), e23321. <https://doi.org/10.1016/j.heliyon.2023.e23321>
- Bross, T., Nett, U. E., & Daumiller, M. (2024). Interrelations among achievement goals and achievement emotions: A meta-analytic examination. *Educational Psychology Review, 36*, 98. <https://doi.org/10.1007/s10648-024-09931-9>
- Castro-Sánchez, M., Lara-Sánchez, A. J., Zurita-Ortega, F., & Chacón-Cuberos, R. (2019). Motivation, anxiety, and emotional intelligence are associated with the practice of contact and non-contact sports: An explanatory model. *Sustainability, 11*(16), 4256. <https://doi.org/10.3390/su11164256>
- Cervelló, E. M., Escartí, A., & Guzmán, J. F. (2007). Youth sport dropout from the achievement goal theory. *Psicothema, 19*(1), 65-71.
- Cohen, J. (1988). *Statistical power analysis for the behavioral sciences* (2nd ed.). Lawrence Erlbaum Associates, Publishers.
- Creswell, J. W. (2012). *Educational research: Planning, conducting and evaluating quantitative and qualitative research* (4th Edition). Pearson.
- Deffenbacher J. L. (1999). Cognitive-behavioral conceptualization and treatment of anger. *Journal of Clinical Psychology, 55*(3), 295-309. [https://doi.org/10.1002/\(sici\)1097-4679\(199903\)55:3<295::aid-jclp3>3.0.co;2-a](https://doi.org/10.1002/(sici)1097-4679(199903)55:3<295::aid-jclp3>3.0.co;2-a)
- Deffenbacher, J. L. (2011). Cognitive-behavioral conceptualization and treatment of anger. *Cognitive and Behavioral Practice, 18*(2), 212-221. <https://doi.org/10.1016/j.cbpra.2009.12.004>
- Dewar, A. J., & Kavussanu, M. (2012). Achievement goals and emotions in team sport athletes. *Sport, Exercise, and Performance Psychology, 1*(4), 254-267. <https://doi.org/10.1037/a0028692>
- Duda, J. L. (1989). Relationship between task and ego orientation and the perceived purpose of sport among high school athletes. *Journal of Sport and Exercise Psychology, 11*(3), 318-335. <https://doi.org/10.1123/jsep.11.3.318>
- Duda, J. L. (2004). Goal setting and achievement motivation in sport. *Encyclopedia of Applied Psychology, 2*, 109-119. <https://doi.org/10.1016/b0-12-657410-3/00804-7>
- Duda, J. L., Olson, L. K., & Templin, T. J. (1991). The relationship of task and ego orientation to sportsmanship attitudes and the perceived legitimacy of injurious acts. *Research Quarterly for Exercise and Sport, 62*(1), 79-87. <https://doi.org/10.1080/02701367.1991.10607522>
- Goetz, T., Sticca, F., Pekrun, R., Murayama, K., & Elliot, A. J. (2016). Intraindividual relations between achievement goals and discrete achievement emotions: An experience sampling approach. *Learning and Instruction, 41*, 115-125. <https://doi.org/10.1016/j.learninstruc.2015.10.007>
- Gürbüz, B., Kural, S., & Özbek, O. (2019). Sporda saldırganlık ve öfke ölççeği: Geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Sportif Bakış: Spor ve Eğitim Bilimleri Dergisi, 6*(2), 206-217.
- Haralabos, K., Ioannis, A., Evaggelos, B., & Athanasios, L. (2016). The effect of task and ego orientation to athletic identity and anti social behavior of students and athletes. *Journal of Human Sport and Exercise, 11*(2), 311-318. <http://dx.doi.org/10.14198/jhse.2016.11.2.04>
- Harman, D. (1967) A single factor test of common method variance. *The Journal of Psychology, 35*, 359-378.
- Harwood, C., Cumming, J., & Fletcher, D. (2004). Motivational profiles and psychological skills use within elite youth sport. *Journal of Applied Sport Psychology, 16*(4), 318-332. <https://doi.org/10.1080/10413200490517986>
- Hodge, K., & Lonsdale, C. (2011). Prosocial and antisocial behavior in sport: the role of coaching style, autonomous vs. controlled motivation, and moral disengagement. *Journal of Sport & Exercise Psychology, 33*(4), 527-547. <https://doi.org/10.1123/jsep.33.4.527>
- Kavussanu M. (2006). Motivational predictors of prosocial and antisocial behaviour in football. *Journal of Sports Sciences, 24*(6), 575-588. <https://doi.org/10.1080/02640410500190825>
- Kline, R. B. (2016). *Principles and practice of structural equation modeling* (4th ed.) The Guilford Press.

- Lucidi, F., Zelli, A., Mallia, L., Nicolais, G., Lazuras, L., & Hagger, M. S. (2017). Moral attitudes predict cheating and gamesmanship behaviors among competitive tennis players. *Frontiers in Psychology*, 8, 571. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2017.00571>
- Maxwell, J. P., & Moores, E. (2007). The development of a short scale measuring aggressiveness and anger in competitive athletes. *Psychology of Sport and Exercise*, 8(2), 179-193. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2006.03.002>
- Mercader-Rubio, I., Ángel, N. G., Granero-Gallegos, A., Ruiz, N. F. O., & Sánchez-López, P. (2022). Motivational Orientation in University Athletes: Predictions Based on Emotional Intelligence. *Behavioral Sciences*, 12(10), 397. <https://doi.org/10.3390/bs12100397>
- Miller, B. W., Roberts, G. C., & Ommundsen, Y. (2005). Effect of perceived motivational climate on moral functioning, team moral atmosphere perceptions, and the legitimacy of intentionally injurious acts among competitive youth football players. *Psychology of Sport and Exercise*, 6(4), 461-477. <https://doi.org/10.1016/j.psychsport.2004.04.003>
- Moshagen, M., & Bader, M. (2024). semPower: General power analysis for structural equation models. *Behavior Research Methods*, 56, 2901-2922. <https://doi.org/10.3758/s13428-023-02254-7>
- Muthén, L. K., & Muthén, B. O. (2002). How to use a Monte Carlo study to decide on sample size and determine power. *Structural Equation Modeling*, 9(4), 599-620. https://doi.org/10.1207/S15328007SEM0904_8
- Nicholls, J. G. (1989). *The competitive ethos and democratic education*. Harvard University Press.
- Nolen-Hoeksema, S. (2003). *The response styles theory*. In C. Papageorgiou, & A. Wells (Eds.), *Depressive rumination: Nature, theory and treatment* (pp. 107-124). Wiley.
- Özkurt, B. (2023). *Elit güreşçilerde motivasyonel belirleyicilerin spora devam etme niyeti üzerindeki etkisi: Keyif almanın aracı rolü*. Doktora Tezi. Sakarya Uygulamalı Bilimler Üniversitesi, Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, Sakarya.
- Sage, L., Kavussanu, M., & Duda, J. (2006). Goal orientations and moral identity as predictors of prosocial and antisocial functioning in male association football players. *Journal of Sports Sciences*, 24(5), 455-466. <https://doi.org/10.1080/02640410500244531>
- Sharma, S. (2023). A study of personality types, sports motivation, and competitive aggressiveness and anger among individual and team sport athletes. *International Journal of Interdisciplinary Approaches in Psychology*, 1(3), 1-73.
- Sofia, R., & Cruz, J. F. A. (2017). Unveiling anger and aggression in sports: The effects of type of sport, competitive category and success level. *Revista de Psicología del Deporte*, 26(2), 21-28.
- Stavrou, N. A. M., Psychountaki, M., Georgiadis, E., Karteroliotis, K., & Zervas, Y. (2015). Flow theory-goal orientation theory: Positive experience is related to athlete's goal orientation. *Frontiers in Psychology*, 6, 1499. <https://doi.org/10.3389/fpsyg.2015.01499>
- Tabachnick, B. G., & Fidell, L. S. (2013). *Using multivariate statistics* (6th ed.). Pearson.
- Toros, T. (2004). Sporda görev ve ego yönelim ölçeği (SGEYÖ)'nin Türk sporcuları için geçerlik ve güvenilirlik çalışması. *Spor Bilimleri Dergisi*, 15(3), 155-166.

Publishers' Note

IJOSS remains neutral with regard to jurisdictional claims in published maps and institutional affiliations.